

آرایه ادبی اسلوب معادله

مثال یکم

عشق چون آید بپرد هوش دل فرزانه را
دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را

مثال دوم

حریص را نکند نعمت دو عالم سیر
همیشه آتش سوزنده اشتها دارد

مثال سوم

اظهار عجز پیش ستمگر ز ابلهی است
اشک کباب موجب طغیان آتش است

آرایه ادبی اسلوب معادله

مثال یکم

در این بیت هر دو مصرع یک پیام و یک مفهوم دارند و آن این است که هم عشق و هم دزد دانا به رگ حیاتی می زنند.

مثال دوم

حریص و سیرنشدن در مصرع اول دو مشبه هستند که آتش سوزنده و اشتها داشتن در مصرع دوم به ترتیب مشبه به های آن ها هستند.

مثال سوم

می توان گفت بین دو مصرع این بیت معادله ای برقرار است. مصرع اول برابر با مصرع دوم است، یعنی بین آنها می توان علامت تساوی (=) گذاشت؛

آرایه ادبی اسلوب معادله

منظور از اسلوب معادله یک ساختار مخصوص نحوی است که در شعر اعمال می شود. شاعر مطلبی را که غالباً یک مفهوم عقلی و از نوع خبری است، بیان می کند و برای اثبات ادعای خود دلیلی می آورد. مصرع اول برابر با مصرع دوم است، یعنی بین آنها می توان علامت تساوی (=) گذاشت و دو مصرع بیت از نظر نحوی کاملاً مستقل هستند ولی از نظر معنایی برابر با هم. چنین تکنیکی در شعر، اسلوب معادله نامیده می شود. اسلوب معادله در حقیقت شاخصه اصلی سبک هندی است و صائب و بیدل دهلوی در آن بهترین بوده اند.